

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
20.02.2015 №1694

Програма сприяння розвитку громадянського суспільства
у м. Херсоні на 2015-2016 роки

1. Загальні положення

1.1. Чинним законодавством України громадянське суспільство визнано повноправним учасником та активним суб'єктом процесів, що відбуваються в державі. Так, однією з основних зasad напрямків внутрішньої політики України у сфері формування громадянського суспільства, відповідно до статті 5 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», визначено утвердження громадянського суспільства як гарантії демократичного розвитку держави.

Під інститутами громадянського суспільства (далі – ІГС) у Програмі сприяння розвитку громадянського суспільства у м.Херсоні на 2015-2016 роки (далі – Програма) розуміються органи самоорганізації населення (далі – ОСН), громадські організації, громадські спілки, професійні і творчі спілки, житловобудівельні кооперативи, організації роботодавців, благодійні, релігійні організації, недержавні засоби масової інформації та інші непідприємницькі товариства і установи.

Залучення громадян та ІГС як їх об'єднань до формування та реалізації окремих завдань державної та місцевої політики дозволяє досягти:

- організації громадян для самостійного задоволення їх інтересів без додаткових фінансових або адміністративних витрат з боку держави;
- надання населенню якісних та економічно ефективних соціальних послуг, у тому числі таких, які не можуть забезпечити ані держава, ані комерційні організації, та переважно шляхом вироблення інноваційних підходів до забезпечення таких послуг;
- неполітичного, тобто без мети здобуття політичної влади, представлення та просування інтересів різних груп населення як серед самих громадян, так і в комунікації з політичними суб'єктами;
- підвищення якості політичних і публічно-правових рішень через повне врахування потреб населення, альтернатив і можливих наслідків рішень;
- повнішої імплементації публічно-правових рішень населенням та підвищення рівня легітимності органів публічної влади.

Натомість відмова від комунікації із громадським сектором і його відсторонення від формування політики перетворює громадський сектор на альтернативу та конкурента влади як у соціальній, так і в політичній сферах, негативно впливає на рівень підтримки владних інститутів з боку населення, підриває легітимність публічних рішень та знижує готовність населення до їх виконання.

1.2. Створення сприятливих умов (у тому числі правових) для діяльності та розвитку ІГС у м. Херсоні є одним із пріоритетів діяльності Херсонської міської ради та її виконавчих органів. Успішна реалізація поставлених завдань у цьому напрямку ґрунтуються на таких факторах:

1.2.1. Значна кількість ІГС різного спрямування в м. Херсоні та загальна тенденція до зростання їх кількості.

1.2.2. Наявність діючих консультивно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування.

1.2.3. Постійний розвиток нових форм організації діалогу влади та ІГС.

1.2.4. Наявність досвіду співпраці ІГС та влади в межах реалізації проектів, спрямованих на користь міської громади.

1.3. Разом із тим наявна низка питань, які потребують додаткових зусиль для їх вирішення:

1.3.1. Низький рівень залучення громадян до діяльності ІГС, і, відповідно, високий рівень недовіри, що є відображенням загальноукраїнської тенденції.

1.3.2. Недостатня обізнаність ІГС та громадян щодо роботи органів місцевого самоврядування (аналіз причин недосконалості співпраці влади та громадськості свідчить про те, що одним із важливих факторів є недостатня професійна підготовка лідерів ІГС, соціально-психологічна неготовність до діалогу та недостатня мотивація до співпраці з обох боків. Відповідно, недостатня кількість актуальної інформації може спричинити її неправильну інтерпретацію або навіть перекручення).

1.3.3. Низька фінансова спроможність ІГС, що пояснюється їх значною залежністю від зовнішнього фінансування, зокрема за рахунок грантів міжнародних організацій.

1.3.4. Неповне усвідомлення представниками органів місцевого самоврядування механізмів діяльності ІГС, їх аналітичного, інтелектуального та проектного потенціалу, незначний рівень залучення ІГС до розробки та реалізації проектів розвитку міста.

1.3.5. Голови та члени ОСН часто залишаються «сам на сам» із низкою проблем, які їм не під силу вирішити самостійно, що нерідко призводить до припинення діяльності та дискредитації самої ідеї створення ОСН. Саме невисокий рівень професійності та ефективності роботи ОСН, низький рівень взаємодії між ОСН, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями, а також низький рівень впливу ОСН на процес прийняття рішень на місцевому рівні спричиняє мляву активність громади у вирішенні місцевих соціальних проблем. Це, в свою чергу, сприяє ще більшій зневірі громадян у своїй спроможності щось змінити. Варто підкреслити, що ОСН є необхідною частиною ефективного реформування житлово-комунального господарства міста, проблеми якого є надзвичайно гострими.

Таким чином, можна дійти висновку, що потенціал громадського і приватного секторів на сьогодні використовується ще недостатньо.

Тому робота має бути зорієнтована на створення сприятливих умов для діяльності ІГС: від активного використання всіх консультаційних механізмів до

залучення ІГС до розробки, виконання, моніторингу та оцінки виконання завдань сталого розвитку м. Херсона.

Взаємодія ІГС з міською владою є найважливішою передумовою для соціального партнерства на місцевому рівні, залучення мешканців до вирішення міських проблем, зокрема, проблем житлово-комунального господарства.

1.4. Для вирішення цих питань розроблено Програму сприяння розвитку громадянського суспільства у м. Херсоні на 2015-2016 роки.

Програму розроблено у відповідності до Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про громадські об'єднання», «Про професійні спілки та гарантії їх діяльності», «Про органи самоорганізації населення», «Про благодійництво і благодійні організації», «Про доступ до публічної інформації», згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року №996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» та від 12 жовтня 2011 року № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка».

2. Мета та основні завдання Програми

2.1. Метою Програми є створення та подальший розвиток сприятливих умов для задоволення інтересів, захисту прав і свобод людини і громадянина, становлення громадянського суспільства на засадах впровадження принципів належного врядування, сприяння громадській активності, залученню громадян та ІГС до формування і реалізації місцевої політики, забезпечення умов для створення і сталого, ефективного функціонування ІГС та збереження громадянського порозуміння в м. Херсоні.

2.2. Відповідно до заявленої мети Програма спрямована на вирішення таких завдань:

2.2.1. Створення нових форм взаємодії громадян, ІГС та органів місцевого самоврядування, підвищення ефективності даної взаємодії, в тому числі шляхом використання механізмів електронної демократії.

2.2.2. Забезпечення співпраці органів місцевого самоврядування та ІГС у процесі формування та реалізації місцевої політики.

2.2.3. Фінансово-матеріальна підтримка діяльності ІГС у вирішенні місцевих проблем, сприяння їм у питаннях залучення додаткових коштів та матеріально-технічних ресурсів.

2.2.4. Підвищення професійного рівня та інституційної спроможності ІГС та органів місцевого самоврядування щодо використання механізмів участі громадськості у формуванні та реалізації державної та місцевої політики.

2.2.5. Забезпечення поінформованості суспільства про діяльність ІГС та їх участь у реалізації місцевої політики в м. Херсоні.

2.2.6. Забезпечення сприятливих умов для функціонування ІГС у м.Херсоні.

3. Шляхи та способи вирішення проблеми

3.1. Спираючись на наявну законодавчу базу та практичний досвід застосування, можна виокремити також такі можливі інструменти взаємодії органів місцевого самоврядування та ІГС м. Херсона, що сприятимуть виконанню поставлених завдань, із застосуванням наявних можливостей законодавства та ресурсів міських громад:

3.1.1. Моніторинг громадської думки шляхом проведення різнопланових опитувань громадян:

- визначення найбільш актуальних питань розвитку м. Херсона та проблем, які хвилюють мешканців міста;
- опитувань громадської думки на етапі розробки певних управлінських рішень та з метою відстеження їх подальшого впливу на життя громади;
- вивчення уподобань громадян щодо шляхів отримання інформації про роботу органів місцевого самоврядування;
- моніторинг рівня довіри до органів місцевого самоврядування, проведений різноманітними методами.

Вивчення громадської думки сприяє вдосконаленню системи муніципального управління, оскільки такі дослідження дозволяють максимально врахувати позицію громадян при прийнятті певних рішень, а виявлення рівня підтримки діяльності владних суб'єктів робить можливим переформатування діяльності у більш компромісному напрямі. Визначення реальних потреб та уподобань громади забезпечить можливість подальшого ефективного корегування напрямків роботи. З огляду на вищезазначене, виправданою може стати практика залучення до розробки та проведення таких опитувань громадської думки у вищих навчальних закладах та ІГС.

3.1.2. Підвищення кваліфікації як посадових осіб виконавчих органів місцевого самоврядування, так і ІГС щодо використання інструментів участі громадськості у формуванні та реалізації політики, яке можливо здійснити шляхом:

- розробки та поширення інформаційно-методичних матеріалів з питань створення та діяльності ІГС, їх взаємодії з органами місцевого самоврядування;
- продовження практики гарячих ліній з питань створення та роботи ІГС, участі у міських конкурсах для ІГС;
- проведення апаратних навчань, семінарів та круглих столів для посадових осіб органів місцевого самоврядування з питань взаємодії з ІГС.

Поліпшення обізнаності ІГС щодо роботи органів місцевого самоврядування та надання відповідної консультивативної допомоги і поєднання семінарів та навчань із самостійним використанням методичних матеріалів сприятиме підвищенню загального рівня компетентності, інституційної спроможності, відповідальності як ІГС, так і органів місцевого самоврядування, а також у цілому – правової, політичної, громадянської культури населення.

3.1.3. Поширення та вдосконалення нових форм взаємодії громадян, ІГС та органів місцевого самоврядування, зокрема реалізація проектів, спрямованих на впровадження різноманітних форм електронної демократії.

3.1.4. Забезпечення проведення публічних консультацій з громадськістю з актуальних питань соціально-економічного та гуманітарного розвитку, стимулювання активної та ефективної роботи консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування:

- проведення за участі членів відповідних консультативно-дорадчих органів круглих столів, семінарів, конференцій, інших заходів;
- проведення прес-конференцій за підсумками роботи консультативно-дорадчих органів та випуск відповідних прес-релізів.

3.1.5. Заохочення громадян та ІГС до конструктивної взаємодії з органами місцевого самоврядування, шляхом підтримки на конкурсних засадах проектів і програм ІГС, спрямованих на вирішення місцевих проблем.

Зокрема, запровадження прозорого механізму розподілу коштів для фінансової підтримки суспільно корисних ініціатив ІГС сприятиме впровадженню в життя постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка». Передбачені цим документом процедури є рекомендованими для органів місцевого самоврядування. З огляду на це пропонується:

- розробити нормативно-правовий документ (Порядок) з питань реалізації в м. Херсоні ініціатив ІГС, яким надаватиметься фінансова підтримка з міського бюджету, та застосувати передбачені ним процедури для розробки муніципальних грантів, що надаються органами місцевого самоврядування;
- проводити моніторинг результативності підтриманих конкурсних проектів для цільової аудиторії;
- продовжити практику надання рекомендаційних листів від органів управління до ІГС у разі підтвердження успішності реалізації ними певного проекту;
- забезпечити повноцінний інформаційний супровід реалізації проектів, зокрема шляхом використання можливостей мережі Інтернет.

3.1.6. Інформування громадськості щодо практики взаємодії органів місцевого самоврядування м.Херсона з ІГС шляхом:

- публікації інформаційних матеріалів щодо реалізації спільніх ініціатив ІГС та органів влади на інтернет- сайтах органів місцевого самоврядування;
- використання можливостей соціальних мереж, зокрема, з метою інформування про вказані спільні проекти та їх популяризації серед молодіжної аудиторії, а також забезпечення оперативного взаємозв'язку.

4. Очікувані результати виконання Програми

4.1. Здійснення заходів, визначених у Програмі, забезпечить подальшу конструктивну співпрацю органів місцевого самоврядування з ІГС, необхідну для ефективного вирішення завдань соціально-економічного і культурного розвитку, вирішення завдань сталого розвитку, збереження стабільної суспільно-політичної ситуації в м. Херсоні.

4.2. Реалізація заходів Програми у повному обсязі дасть можливість досягти таких результатів:

4.2.1. Виявлення пріоритетних соціальних проблем та громадська оцінка діяльності органів місцевого самоврядування.

4.2.2. Підвищення відкритості влади та якості нормативних актів, що приймаються органами місцевого самоврядування, з огляду на задоволення потреб громадськості.

4.2.3. Підвищення професійного рівня посадових осіб та представників ІГС щодо використання інструментів сприяння розвитку громадянського суспільства та участі громадськості у формуванні та реалізації місцевої політики, інституційного, кадрового, професійного розвитку ІГС, їх статутної діяльності.

4.2.4. Підвищення спроможності ІГС та громадян, їх активізація щодо участі у формуванні та реалізації місцевої політики.

4.2.5. Стимулювання активної та ефективної роботи консультивно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування.

4.2.6. Забезпечення оперативного вирішення пріоритетних проблем міста в інтересах громадян.

4.2.7. Забезпечення прозорості, відповідності пріоритетів конкурсних проектів, реалізованих із залученням бюджетних коштів, першочерговим завданням місцевої політики та потребам громадськості.

4.2.8. Вирішення пріоритетних завдань місцевої політики із залученням ресурсів ІГС. Стимулювання активної та ефективної роботи ІГС в інтересах міської громади.

4.2.9. Підвищення рівня взаємної довіри громадян, органів місцевого самоврядування та ІГС тощо.

4.2.10. Залучення ІГС міста до вирішення місцевих проблем.

4.2.11. Поліпшення якості життя мешканців м.Херсона.

5. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок міського бюджету та інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством.

Обсяг фінансування Програми з міського бюджету визначається щороку, виходячи з конкретних завдань та можливостей бюджету.

Орієнтовний обсяг фінансування заходів Програми наведено у Додатку.

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Виконавці, визначені в Програмі, щороку, до 20 грудня, подають до відділу громадських зв'язків міської ради інформацію про стан виконання заходів Програми.

Відділ громадських зв'язків міської ради щороку, до 20 лютого, надає узагальнену інформацію про хід виконання заходів Програми постійній комісії Херсонської міської ради мандатній, з питань депутатської діяльності, етики, законності, правопорядку, прав людини.

Громадський контроль за ходом реалізації Програми здійснюється представниками ІГС м.Херсона.

Контроль за використанням бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення виконання Програми, здійснюється у порядку, встановленому чинним законодавством України, та у відповідності до етапів Програми.

7. Додатки до Програми

Заходи Програми сприяння розвитку громадянського суспільства у м.Херсоні на 2015-2016 роки.